

**«Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»
Кафедра соціальної роботи**

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 1301 Соціальне забезпечення

напрямок підготовки 6.130102 Соціальна робота

форма навчання денна

(Шифр за ОПП III 1)

Кіровоград – 2015

Програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» для студентів за напрямом підготовки 6.130102 Соціальна робота, 2015 р. – 7 с.

Розробник: В. Д. Косенко – завідувач кафедри соціальної роботи.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри соціальної роботи.

Протокол від 02 вересня 2015 року № 1.

Завідувач кафедри _____ (В. Д. Косенко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

02 вересня 2015 року

Схвалено Науково-методичною комісією ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління Класичного приватного університету»

Протокол від 08 вересня 2015 року № 1

08 вересня 2015 року

Голова _____ Г. Ю. Шаркова

ВСТУП

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодших спеціалістів спеціальності 5.13010101 Соціальна робота

Предмет навчальної дисципліни: загальні засади соціальної роботи, особливості її розвитку в Україні.

Міждисциплінарні зв'язки: теорія соціальної роботи, історія та теорія соціології.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Соціальна робота як суспільне явище.
2. Соціальна робота як прикладна діяльність.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із теоретичною базою соціальної роботи, основами професійної діяльності соціальних працівників, процесом взаємодії з клієнтом, основними поняттями спеціальності «соціальна робота» та її теоретичними засадами, формуванні гуманістично-орієнтованого професійного світогляду майбутнього соціального працівника.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- сприяння формуванню у студентів умінь наукової організації навчальної діяльності як підґрунтя оволодіння професійною діяльністю;
- сприяння формуванню гуманістично-орієнтованого професійного світогляду майбутнього спеціаліста з соціальної роботи, який розуміє потреби та проблеми різних соціальних груп;
- ознайомлення зі сферами діяльності спеціаліста з соціальної роботи, потенційними місцями майбутньої діяльності;
- формування уявлень про цілісний образ соціального працівника як людини, що володіє характерними гуманістичними духовно-моральними якостями, а також відповідним комплексом знань та умінь;
- розвиток навичок критичного мислення.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- професійне призначення та функції соціального працівника;
- ролі та обов'язки спеціалістів з соціальної роботи;
- теоретико-методологічні засади розвитку соціальної роботи як науки, особливості її становлення в Україні;
- морально-етичні, правові та психолого-педагогічні аспекти діяльності соціального працівника;
- загальні принципи та методи надання практичної допомоги соціальними працівниками різним верствам населення;
- різноманіття ролей і функцій соціальних працівників у процесі виконання ними професійних обов'язків на різних рівнях надання соціальної допомоги;

- об'єктивні тенденції суспільного розвитку та актуального стану вразливих категорій населення;
- кваліфікаційні вимоги до професійної діяльності соціального працівника.

вміти :

- аналізувати реальний стан соціальної роботи;
- формувати особистісне бачення процесу становлення та розвитку спеціаліста з соціальної роботи;
- виявляти та досліджувати соціальні проблеми у суспільстві, місті, групі чи в окремих клієнтів;
- застосовувати інтерактивні й аналітичні навички для вирішення проблем різних рівнів;
- правильно обирати методи та технології надання допомоги клієнтам відповідно до їх проблем і потреб;
- вибудовувати професійну дистанцію при роботі з клієнтами;
- працювати з людьми різних вікових, професійних, соціальних, груп, а також із людьми, що мають особливі потреби;
- адекватно застосовувати етичні принципи соціальної роботи;
- користуватися різноманітними інформаційними ресурсами соціальної роботи з метою підвищення особистого освітньо-кваліфікаційного рівня.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 72 години.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Соціальна робота як суспільне явище

Тема 1. Соціальна робота як наука та навчальна дисципліна

Головні ознаки науки. Поняття соціальної роботи як науки. Критерії науковості соціальної роботи. Загальні принципи суспільних наук.

Основні закономірності соціальної роботи. Завдання соціальної роботи. Принципи соціальної роботи. Методи соціальної роботи. Цілі соціальної роботи. Міждисциплінарні зв'язки соціальної роботи. Соціальна робота як навчальна дисципліна: її зміст, структура, методологічні особливості.

Тема 2. Соціальна робота як особливий вид практичної діяльності

Поняття діяльності. Особливості соціальної роботи як різновиду людської діяльності. Соціальна робота як система.

Об'єкт та суб'єкт соціальної роботи. Функції соціальної роботи. Місце та роль соціальної роботи у реалізації соціальної політики України.

Тема 3. Система соціального захисту населення в Україні

Поняття соціального захисту. Конституція України про право громадян на соціальний захист. Загальна структура соціального захисту населення в Україні. Органи, що здійснюють законодавчу та нормотворчу роль у соціальному захисті населення.

Державні органи соціального захисту населення. Ключові напрями діяльності Міністерства соціальної політики України. Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації, його функції.

Діяльність та основні функції управління праці та зайнятості населення, управління соціального захисту населення обласної державної адміністрації.

Змістовий модуль 2. Соціальна робота як прикладна діяльність

Тема 4. Загальні принципи соціальної роботи з різними групами клієнтів

Особливості соціальної роботи з людьми похилого віку. Інвалідність: причини, різновиди, групи інвалідності, категорії інвалідів. Форми роботи з людьми з особливими потребами.

Поняття та функції сім'ї. Основні проблеми сучасної сім'ї. Основні принципи та методи соціальної роботи з сім'єю, молоддю, дітьми.

Спеціальні групи клієнтів. Основні принципи і методи соціальної роботи зі спеціальними групами клієнтів.

Тема 5. Професійний і духовно-моральний портрет соціального працівника

Професійні вимоги до фахівця із соціальної роботи. Посадові обов'язки соціального працівника. Інтелектуальна та моральна культура соціального працівника. Особистісні якості соціального працівника. Роль професійної етики та деонтології у формуванні соціального працівника. Міжнародні етичні стандарти соціальних працівників.

Тема 6. Становлення системи підготовки соціальних працівників в Україні

Актуальність створення цілісної системи підготовки фахівців для соціальної сфери в Україні. Сучасний стан підготовки соціальних працівників в Україні. Пошук та виявлення соціально активної молоді, її допрофесійна та професійна підготовка.

Проблеми статусу та престижу професії. Міжнародні проекти в галузі підготовки фахівців із соціальної роботи.

3. Рекомендована література

1. Актуальні проблеми теорії та практики соціальної роботи на межі тисячоліть: моногр. / за ред. С. В. Толстоухової. – К.: УДЦССМ, 2001. – 344 с.
2. Капська А. Й. Соціальна робота : навч. посіб. / Капська А. Й. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
3. Капська А. Й. Соціальна робота: технологічний аспект / Капська А. Й. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с.
4. Капська А.Й., Архипова С.П. Підготовка соціальних працівників. / А. Й. Капська, С. П. Архипова. – Черкаси: ЧНУ, 2003. – 248 с.
5. Карпенко О. Г. Вступ до спеціальності «Соціальна робота» : навч.-метод. посіб. / Карпенко О. Г. – К. : Слово, 2011. – 248 с.
6. Карпенко О. Г. Професійне становлення соціального працівника: Навч.-метод. посібник. – К.: ДЦССМ, 2004. – 164 с.

7. Комуникативна професійна компетентність як умова взаємодії соціального працівника з клієнтом: навч.-метод. посіб. / А. Й. Капська, Л. В. Долинська, О. Г. Карпенко, В. С. Филипчук ; за ред. А. Й. Капської. – К.: ДЦССМ, 2003. – 87 с.
8. Короткий довідник нормативних документів з соціальної роботи: Навч.-довід. посібник. – Чернівці: Рута, 2007. – 98 с.
9. Кубіцький С.О. Історія соціальної роботи в зарубіжних країнах: Навч. посібник. – К.: ДАКККіМ, 2009. – 298 с.
10. Лисовский В.Т. Социология молодежи: Учебник. – СПб, 1996. – 460 с.
11. Лукашевич М. П. Соціальна робота: теорія і практика : навч. посіб. / М. П. Лукашевич, Т. В. Семигіна. – 2-е вид. – К.: Каравела, 2014. – 368 с.
12. Мальчик М.В. Становлення соціального захисту та суспільного добробуту громадян в Україні: Монографія. – Донецьк: Інститут економічної промисловості, 2007. – 228 с.
13. Мигович І.І., Жмир В.Ф. Теоретичні засади соціальної роботи: Навч. посібник. – Ужгород: Говерла, 2007. – 410 с.
14. Основи соціальної роботи: [навч. посіб.] / за ред. Т. Семигіної, І. Григи. – К. : Видавнич. дім «Києво-Могилянська Академія», 2004. – 178 с.
15. Основы социальной работы: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / [Н. Ф. Басов, В. М. Басова, О. Н. Бессонова и др.]; под ред. Н. Ф. Басова. – 4-е изд., стер. – М.: Академия, 2008. – 288 с.
16. Основы социальной работы: Учебник / [Ред. П.Д. Павленок]. – 2 изд., испр. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 559с.
17. Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб: Метод. рекомендації для закладів та установ, що працюють із вразливими групами населення / [Н. Б. Бондаренко, О. В. Буднік]. – К.: ТОВ «ЛДЛ», 2007. – 208 с.
18. Пейн М. Сучасна теорія соціальної роботи / Пейн М. – К., 2000. – 456 с.
19. Робота з клієнтами соціальних служб / упор. З. Г. Зайцева, І. Д. Зверева. – К.: Етносфера, 1994. – 114 с.
20. Сафронова В. М. Прогнозирование и моделирование в социальной работе: Учеб. пособие для студ. ВУЗов. – М.: Академия, 2002. – 192с.
21. Семигіна Т. В. Введення в соціальну роботу: навч. посіб. / Семигіна Т. В., Грига І. М., Шевчук О. С. – К.: Фенікс, 2001. – 288 с.
22. Семигіна Т. В. Інновації у соціальних службах: навч.-метод. посіб. / Семигіна Т. В., Покладова В. В., Грига І. М. – К. : Пульсари, 2002. – 168 с.
23. Сидоров В. Н. Профессиональная деятельность социального работника: ролевой подход. – Винница: «Глобус пресс», 2006. – 408 с.
24. Социальная работа: теория и практика: Учеб. пособие. / Отв. ред. Е. И. Холостова, А. С. Сорвина. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 427 с.
25. Соціальна робота в Україні: теорія і практика / під ред. В. Толстоухової, І. Пінчук. – К.: ДЦССМ, 2002. – 104 с.
26. Соціальна робота в Україні: теорія та практика : посібник для

підвищення кваліфікації працівників центрів соціальних служб для молоді : у 3-х ч. / за заг. ред. А. Я. Ходорчука. – К.: ДЦССМ, 2002. – Ч. 3. – 172 с.

27. Соціальна робота з дітьми і молоддю: теоретико-методологічні аспекти / Зверева І. Д., Козубовська І. В., Керцман В. Ю., Пічкарь О. П. – Ужгород: УжНУ, 2000. – 192 с.

28. Теория социальной работы: учебник / под ред. Е. И. Холостовой. – М.: Юрист, 2001. – 334 с.

29. Теорії і методи соціальної роботи. / [За ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича, І. М. Грига та ін]. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.

30. Тетерский С. В. Введение в социальную работу: учеб. пособ. / Тетерский С. В. – М.: Академ. проект, 2000. – 496 с.

31. Тимошенко Н. Є. Вступ до спеціальності: соціальна робота. Модуль 2: навч. посіб. / Тимошенко Н. Є. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. – 245 с.

32. Тюття Л.Т., Іванова І.І. Соціальна робота: теорія і практика: Навч. посібник. – 2-ге вид. – К.: Знання, 2008. – 574 с.

33. Фирсов М. В., Студенова Е. Г. Теория социальной работы: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Владос, 2001. – 432 с.

34. Фирсов М. В. Теория социальной работы: учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений / М. В. Фирсов, Е. Г. Студенова. – М., 2001. – 432 с.

35. Фирсов М.В., Шапиро Б.Ю. Психология социальной работы: Содержание и методы психосоциальной практики: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 192 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання залік

5. Засоби діагностики успішності навчання

З метою перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної шкали оцінювання в традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS використовується такий порядок:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни